

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 10. oktobrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Gunārs Kusiņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma
iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 142/2018),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs pēc būtības lūdz Satversmes
tiesu:

1.1. atzīt likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju”
(turpmāk – Privatizācijas likums) 28. pantu un 54. panta pirmo daļu par neatbilstošu
Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 105. pantam;

1.2. atzīt Privatizācijas likuma 85. un 86. pantu, kā arī pārejas noteikumu
53. punktu par neatbilstošu Satversmes 1., 91. un 105. pantam.

2. Privatizācijas likuma 28. pants reglamentē kārtību, kādā privatizējamai
dzīvojamai mājai nosaka funkcionāli nepieciešamo zemes gabalu.

Šā likuma 54. panta pirmā daļa nosaka: „Zemes gabala īpašniekam ir
pienākums noslēgt zemes nomas līgumu ar privatizētā objekta īpašnieku. Zemes
nomas līgumu slēdz par tā zemes gabala lietošanu, ko pašvaldības dome vai tās
pilnvarota institūcija, vai valsts akciju sabiedrība „Privatizācijas aģentūra” noteikusi kā
dzīvojamai mājai funkcionāli nepieciešamo zemes gabalu.”

Šā likuma 85. pants noteic kārtību, kādā veic dzīvojamai mājai funkcionāli nepieciešamā zemes gabala pārskatīšanu, bet 86. pants reglamentē kārtību, kādā nosakāmi un sedzami izdevumi par dzīvojamai mājai funkcionāli nepieciešamā zemes gabala pārskatīšanu.

Savukārt šā likuma pārejas noteikumu 53. punkts noteic, ka Ministru kabinets līdz 2015. gada 30. septembrim iesniedz Saeimai likumprojektu par dalītā īpašuma tiesisko attiecību izbeigšanu starp privatizētā objekta īpašnieku un tā zemes gabala īpašnieku, uz kura atrodas privatizētais objekts.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertie prasījumi ir piekritīgi Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajai daļai konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Turklāt šā likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pamatot, ka ir aizskartas Satversmē noteiktās pieteikuma iesniedzēja pamattiesības.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: 1) personai Satversmē ir noteiktas konkrētās pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; 2) tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

6.1. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja īpašumā ir vairāki zemes gabali, uz kuriem atrodas citām personām piederošas dzīvojamās mājas. Atbilstoši Privatizācijas likumam šīm mājām noteikti funkcionāli nepieciešamie zemes gabali. Pieteikumā norādīts, ka šā likuma 28. pants un 54. panta pirmā daļa samazina iznomājamās zemes platību līdz funkcionāli nepieciešamā zemes gabala platībai. Tādējādi esot pārkāpts Satversmes 1. pantā nostiprinātais samērīguma princips un ierobežotas Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 105. pantā noteiktās tiesības uz īpašumu.

Līdz ar to pieteikums daļā par šā lēmuma 1.1. apakšpunktā norādīto prasījumu atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

6.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Privatizācijas likuma 85. un 86. pants, kā arī pārejas noteikumu 53. punkts neatbilst Satversmes 1., 91. un 105. pantam.

Satversmes tiesas judikatūrā ir atzīts: personai jāsniedz ticams pamatojums tam, ka tiesību normas izraisītās nelabvēlīgās sekas rada tieši viņai pamattiesību aizskārums (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 22.1. punktu*). Turklāt jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārums un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Tomēr no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem nav gūstams apstiprinājums tam, ka Privatizācijas likuma normas, kas noteic kārtību, kādā veic dzīvojamai mājai funkcionāli nepieciešamā zemes gabala pārskatīšanu un sedz pārskatīšanas izdevumus, būtu Pieteikuma iesniedzējam piemērotas. Pieteikuma iesniedzējs nav arī sniedzis pamatojumu tam, kādas nelabvēlīgas sekas viņam izraisa Privatizācijas likuma 85. un 86. pants. Turklāt pieteikumā nav pamatots tas, kādā veidā šā likuma pārejas noteikumu 53. punkts, kas noteic pienākumu Ministru kabinetam un neattiecas uz privātpersonu, aizskar Pieteikuma iesniedzēja pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums daļā par šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto prasījumu neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Satversmes tiesa norādījusi, ka vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi ir tādi, kuri piešķir reālu iespēju ar konkrēto tiesību aizsardzības līdzekli panākt tādu materiāltiesisku rezultātu, kas novērš iespējamo pamattiesību aizskārumu (*sal.: Satversmes tiesas 2013. gada 23. oktobra sprieduma lietā Nr. 2012-23-01 14. punkts*).

Pieteikuma iesniedzējs pēc būtības nepiekrīt tam, kādā platībā viņa situācijā ir noteikti dzīvojamām mājām funkcionāli nepieciešamie zemes gabali. Tādēļ viņš uzskata, ka Privatizācijas likuma 28. pants un 54. panta pirmā daļa neatbilst Satversmes 1. un 105. pantam. No pieteikuma arī izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ir vērsies administratīvajā tiesā ar pieteikumu par nekustamo īpašumu lietošanas mērķu maiņu. Minētās lietas ietvaros viņš citstarp lūdzis tiesu iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā par Privatizācijas likuma 54. panta un pārejas noteikumu 53. punkta atbilstību Satversmes 105. pantam. Tiesa nav konstatējusi pamatu vērsties Satversmes tiesā, jo minētās tiesību normas tās izskatāmajā lietā nav piemērojamas. Tiesa arī atzina, ka vērtējums par to, vai funkcionāli nepieciešamās zemes vienības noteiktas pareizi, izriet ārpus izskatāmās lietas ietvara (*sk. Administratīvās apgabaltiesas 2018. gada*

7. augusta sprieduma lietā Nr. A420265616 25. punktu. Spriedums šā lēmuma pieņemšanas brīdī vēl nav stājies likumīgā spēkā).

Satversmes tiesas kolēģija secina, ka konkrētajā gadījumā Pieteikuma iesniedzējam ir pieejami vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi. Pieteikuma iesniedzējs kā zemes īpašnieks Privatizācijas likuma 85. pantā noteiktajā kārtībā ir tiesīgs ierosināt dzīvojamai mājai noteiktā funkcionāli nepieciešamā zemes gabala platības pārskatīšanu. Tomēr no pieteikuma nav iespējams secināt, vai Pieteikuma iesniedzējs ir uzsācis savu aizskarto pamattiesību aizsardzību ar minēto tiesību aizsardzības līdzekli.

Līdz ar to pieteikums daļā par šā lēmuma 1.1. apakšpunktā norādīto prasījumu neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 142/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

G. Kusiņš